

Կարգապահական գործ թիվ ԿԳ-17060

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհրդի
2018թ-ի փետրվարի 13-ի թիվ 22-րդ ԿԳ նիստի

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԹԻՎ ԿԳ/15-Ա

**ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՐԱՅԻԿ ՊԱՊԻԿՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՅԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի (**այսուհետ նաև՝ Պալատ**) խորհուրդը (**այսուհետ նաև՝ Խորհուրդ**), նիստը նախագահող՝ Տիգրան Խուրշուդյանի, Խորհրդի անդամներ՝ Մելանյա Առուստամյանի, Սիմոն Բաբայանի, Հարություն Հարությունյանի, Նելլի Հարությունյանի, Կարեն Սարգսյանի, Կարեն Մեծլումյանի կազմով,

քարտուղարությամբ՝ Նոննա Համբարձումյանի,
քննության առնելով փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին (արտոնագիր՝ 970) (**այսուհետ նաև՝ Պատասխանող**) կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը՝

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

1. Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.

11.07.2017թ. Պալատում մուտքագրվել է Երևան քաղաքի Աջափնյակ և Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի (**այսուհետ նաև՝ Դատարան**) դատավոր Տաթևիկ Գրիգորյանի՝ «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» 04.07.2017թ. որոշումը (**այսուհետ՝ Որոշում կամ Դատական սանկցիա**), որում նշվել է, որ Դատարանի վարույթում քննվող թիվ ԵԱԴԴ/0028/01/17 քրեական գործով 2017թ. հուլիսի 4-ին ժամը 11:00-ին նշանակված դատական նիստին ամբաստանյալ Ներսես Պողոսյանի պաշտպան Արայիկ Պապիկյանը ներկայացել է դատական նիստին և կատարել հետևյալ հայտարարությունը. «Ես դատարանին հայտնում եմ իմ պաշտպանյալի շահերից ելնելով և նրա հանձնարարության կատարման շրջանակներում ես ճիշտ չեմ գտնում իմ դահլիճում գտնվելը, խնդրում եմ դա չգնահատել որպես դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք, իմ պաշտպանյալը ինձ նման հանձնարարություն է տվել՝ առանց իր ներկայության չմասնակցել: Քանի որ ես չկարողացա իմ ամբողջ հայտարարությունը անել, այդքանը կասեմ և ներողություն խնդրելով պետք է դուրս գամ նիստերի դահլիճից»:

Համաձայն Որոշման՝ Դատարանը պարզաբանել է պաշտպան Արայիկ Պապիկյանին, որ նա իրավասու չէ կատարել իր վստահորդի անօրինական հանձնարարությունը, իսկ նրա հայտարարությունը հակասում է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի

(այսուհետ՝ նաև ՔԴՕ) 73-րդ հոդվածի պահանջներին այն մասին, որ պաշտպանը պարտավոր է ներկայանալ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով, ենթարկվել դատական նիստը նախագահողի օրինական կարգադրություններին, մինչև ընդմիջում հայտարարելն առանց նախագահողի թույլտվության չլքել դատական նիստերի դահլիճը: Դատարանը պարզաբանել է, որ օրենքով սահմանված գործառույթների շրջանակներում դատարանն իրականացնում է իր լիազորությունները, իսկ պաշտպանի կողմից դատարանի գործողությունների վերաբերյալ այլ կարծիք ունենալը հիմք չի կարող հանդիսանալ առանց դատարանի թույլտվության դատական նիստերի դահլիճը լքելու կամ դատական նիստին չներկայանալու համար:

Նշված պարզաբանումից հետո պաշտպան Արայիկ Պապիկյանը կատարել է հետևյալ հայտարարությունը. «Հարգելի՛ դատարան, կրկին անգամ հայտնում եմ իմ մտադրությունը և որոշումը: Հաշվի առնելով, որ իմ պաշտպանյալի բացակայության պայմաններում չեմ կարող շարունակել մնալ նիստերի դահլիճում և կայացվող որոշումներում, որ արձանագրում եք՝ մասնակցությամբ պաշտպան Պապիկյանի, դրանք ընդամենը ձևական բնույթ են կրում, և խնդրում եմ դա չհիտարկել անհարգալից վերաբերմունք ոչ դատարանի և ոչ էլ դատավարության մասնակիցների նկատմամբ և ես ցանկանում եմ լքել նիստերի դահլիճը:»:

Դատարանը պաշտպան Արայիկ Պապիկյանին կարգադրել է չլքել դատական նիստերի դահլիճը, և կրկին նշել է, որ նա իրավունք չունի առանց նախագահողի թույլտվության լքել դատական նիստերի դահլիճը, իսկ դատարանը նրան թույլ չի տալիս լքել այն, սակայն այդ պարզաբանումից հետո ժամը 12:20-ին, պաշտպան Ա. Պապիկյանը լքել է դատական նիստերի դահլիճը:

Դատարանը Որոշմամբ վկայակոչելով նշված փաստական հանգամանքները և վերլուծելով ՔԴՕ-ի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասը, 314.¹ հոդվածի 1-ին և 7-րդ մասերը, ՀՀ դատական օրենսգրքի 6-րդ հոդվածը և «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 19-րդ, 20-րդ և 21-րդ հոդվածները, Պալատի ընդհանուր ժողովի կողմից 11.02.2012թ. թիվ 1/4-Լ որոշմամբ հաստատված Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի (այսուհետ նաև՝ Կանոնագիրք) 3.1.6, 3.1.7, 3.5.1, 3.5.5 ենթակետերը և 4.1 կետը՝ գտել է, որ 2017թ. հուլիսի 4-ի դատական նիստի ժամանակ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանն իր դատավարական իրավունքներից օգտվել է անբարեխղճորեն և անհարգելի չի կատարել մինչև ընդմիջում հայտարարելն առանց նախագահողի թույլտվության դատական նիստերի դահլիճը չլքելու իր դատավարական պարտականությունը, ինչով անհարգալից վերաբերմունք է դրսևորել դատարանի և դատավարության մասնակիցների նկատմամբ:

Բացի այդ, Դատարանը գտել է, որ տվյալ դեպքում փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը վերոհիշյալ հայտարարությամբ փորձել է առանց նախագահողի թույլտվության դատական նիստերի դահլիճը լքելու հանգամանքը հիմնավորել իր վստահորդ ամբաստանյալ Ներսես Պողոսյանի հանձնարարությունն ընդունելով, որով վերջինս հանձնարարել է Ա. Պապիկյանին իր բացակայության դեպքում չմասնակցել դատական նիստերին: Մինչդեռ, ըստ Դատարանի՝ քննարկվող դեպքում փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը չէր կարող ընդունել իր վստահորդի հիշյալ հանձնարարությունը, քանի որ այն անօրինական է: Ավելին, փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը պարտավոր էր իր վստահորդին պարզաբանել հիշյալ հանձնարարության կիրառման անթույլատրելիության մասին և ցույց տալ

արդյունքի հասնելու հնարավոր օրինական ճանապարհը, իսկ եթե չհաջողվեր վստահորդի հետ համաձայնության գալ և նրան հետ պահել անօրինական միջոցների կիրառման մտադրությունից, ապա նա պարտավոր էր հրաժարվել վստահորդի հանձնարարությունը ընդունելուց: Բացի այդ, ընդունելով իր վստահորդի անօրինական հանձնարարությունը փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը հաշվի չի առել նաև այն կատարելու իր մասնագիտական հնարավորությունները և անտեսել է, որ այն ընդունելու արդյունքում Կանոնագրքով ներկայացվող պահանջներն իր կողմից չեն կարող պահպանվել, ինչպես նաև կխախտվեն քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով ներկայանալու, դատական նիստը նախագահողի օրինական կարգադրություններին ենթարկվելու և առանց նախագահողի թույլտվության դատական նիստերի դահլիճը չլքելու իր քրեադատավարական պարտականությունները, ինչն անթույլատրելի է:

Դատարանը գտել է նաև, որ վստահորդի հանձնարարությունը կատարելու ընթացքում փաստաբանին չի թույլատրվում օգտվել օրենքով արգելված միջոցներից: Բացի այդ, փաստաբանն ունի դատարանի կողմից կիրառվող վարվելակերպի կանոններին ենթարկվելու պարտականություն, և նա պարտավոր է հարգանքով վերաբերվել դատավորին և դատավարության մյուս մասնակիցներին:

Դատարանը 04.07.2017թ. կայացրել է «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» որոշում, որով որոշել է՝ *փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառել դատական սանկցիա՝ պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ դիմումով դիմել փաստաբանական պալատ:*

2. Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.

Պալատի նախագահի 01.08.2017թ. թիվ 218-Ա/ԿԳ-17060 որոշմամբ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ հարուցվել է կարգապահական վարույթ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին կետի, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և Կանոնագրքի 3.1.6., 3.1.7, 3.5.1, 3.5.5 ենթակետերի և 4.1 կետի պահանջների խախտման հատկանիշներով:

04.08.2017թ. կարգապահական գործը հանձնվել է կարգապահական գործը նախապատրաստող անձ Արմեն Սիմոնյանին (**այսուհետ նաև՝ Նախապատրաստող**):

3. Դիմողի և Պատասխանողի համառոտ բացատրությունները, վկաների ցուցմունքները.

3.1. Դիմողի համառոտ բացատրությունները.

Գործի նախապատրաստման ընթացքում Դիմողը բացատրություն չի ներկայացրել: Խորհրդի նիստին Դիմողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի և ժամի մասին:

3.2. Պատասխանողի համառոտ բացատրությունները.

Խորհրդի նիստին Պատասխանողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի և ժամի մասին:

3.3. Վկաների ցուցմունքները.

Սույն կարգապահական գործով վկաներ չեն հրավիրվել:

4. Կարգապահական գործ նախապատրաստողի եզրակացությունը, եզրակացության վերաբերյալ առարկությունները և գործի հանձնումը խորհրդին.

Նախապատրաստողը 04.10.2017թ. կազմել է եզրակացություն, որի համաձայն հաստատվել է, որ նշված դատական նիստին ներկայացած ամբաստանյալ Ներսես Պողոսյանի պաշտպան Արայիկ Պապիկյանը մինչև ընդմիջում հայտարարելը առանց նախագահողի թույլտվության լքել է դատական նիստերի դահլիճը կատարելով հետևյալ հայտարարությունը՝ *Ես դատարանին հայտնում եմ իմ պաշտպանյալի շահերից ելնելով և նրա հանձնարարության կատարման շրջանակներում ես ճիշտ չեմ գտնում իմ դահլիճում գտնվելը, խնդրում եմ դա չգնահատել որպես դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք, իմ պաշտպանյալը ինձ նման հանձնարարություն է արվել՝ առանց իր ներկայության չմասնակցել: Քանի որ ես չկարողացա իմ ամբողջ հայտարարությունը անել, այդքանը կասեմ և ներողություն խնդրելով պեպք է դուրս գամ դատարանի դահլիճից:*

Նախապատրաստողի եզրակացության վերաբերյալ Պատասխանողն առարկություն չի ներկայացրել:

Կարգապահական գործը խորհրդին է հանձնվել 05.10.2017թ.

Խորհրդի նիստը տեղի է ունեցել 13.02.2018թ. ժամը 19:00-ին, Պալատի վարչական շենքի՝ ք.Երևան, Զաքիյան 7-2, 4-րդ հարկ թիվ 12 սենյակում:

5. Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.

Կանոնագրքի հավելվածը հանդիսացող «Փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման կարգի» (այսուհետ նաև՝ **Կարգ**) 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *խորհուրդը հիմք է ընդունում Նախապատրաստողի եզրակացությամբ հաստատված փաստերը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ գործում գտնվող ապացույցները կամ խորհրդին ներկայացված լրացուցիչ ապացույցները՝ սույն կարգին համապատասխան գնահատելու արդյունքում խորհուրդն այլ եզրահանգման է գալիս:*

խորհուրդը, ուսումնասիրելով գործում առկա ապացույցները, հաշվի առնելով նաև կարգապահական գործը նախապատրաստողի եզրակացությունը, հաստատված է համարում հետևյալ փաստերը.

- Փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը թիվ ԵԱԴԴ/0028/01/17 քրեական գործով հանդիսացել է ամբաստանյալ Ներսես Պողոսյանի պաշպանը:
- Թիվ ԵԱԴԴ/0028/01/17 քրեական գործով 04.07.2017թ. ժամը 11:00-ին նշանակված դատական նիստին փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը հանդես է եկել հետևյալ բովանդակությամբ հայտարարությամբ. «*Ես դատարանին հայտնում եմ իմ պաշտպանյալի շահերից ելնելով և նրա հանձնարարության կատարման շրջանակներում ես ճիշտ չեմ գտնում իմ դահլիճում գտնվելը, խնդրում եմ դա չգնահատել որպես դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք, իմ պաշտպանյալը ինձ նման հանձնարարություն է արվել՝ առանց իր ներկայության չմասնակցել: Քանի որ ես չկարողացա իմ ամբողջ հայտարարությունը անել, այդքանը կասեմ և ներողություն խնդրելով պեպք է դուրս գամ նիստերի դահլիճից:*»:

Դատարանը պարզաբանել է պաշտպան Արայիկ Պապիկյանին, որ նա իրավասու չէ կատարել իր վստահորդի անօրինական հանձնարարությունը, իսկ նրա հայտարարությունը հակասում է ՔԴՕ 73-րդ հոդվածի պահանջներին, որից հետո Արայիկ Պապիկյանը հայտարարել է «Հարգելի՛ դատարան, կրկին անգամ հայտնում եմ իմ մտադրությունը և որոշումը: Հաշվի առնելով, որ իմ պաշտպանյալի բացակայության պայմաններում չեմ կարող շարունակել մնալ նիստերի դահլիճում և կայացվող որոշումներում, որ արձանագրում եք՝ մասնակցությամբ պաշտպան Պապիկյանի, դրանք ընդամենը ձևական բնույթ են կրում, և խնդրում եմ դա չդիտարկել անհարգալից վերաբերմունք ոչ դատարանի և ոչ էլ դատավարության մասնակիցների նկատմամբ և ես ցանկանում եմ լքել նիստերի դահլիճը:»:

Նշված փաստերը հաստատվում են գործում առկա ապացույցներով, այդ թվում՝ Որոշմամբ:

6. Պատասխանողի անձը բնութագրող հանգամանքները.

Պալատի ընդհանուր դեպարտամենտի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքի համաձայն՝ Պատասխանող Արայիկ Պապիկյանը փաստաբան է հանդիսանում 24.10.2009թ., և 2015-2018թթ. ընկած ժամանակահատվածում վերջինիս նկատմամբ 21 անգամ հարուցվել է կարգապահական վարույթ (4 ավարտված վարույթ և 17 ընթացիկ վարույթ), որոնց մեջ չի հաշվարկվում սույն կարգապահական գործը:

Խորհրդի 06.02.2017թ. թիվ ԿԳ/25-Ա, 11.05.2017թ. թիվ ԿԳ/51-Ա, 12.09.2017թ. թիվ ԿԳ/86-Ա, 26.10.2017թ. թիվ ԿԳ/97-Ա որոշումներով Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթները կարճվել են:

7. Պալատի խորհրդի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը.

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության՝ Կանոնագրքի 4.1 կետի, 3.1.6 և 3.5.1 ենթակետի պահանջների խախտման համար, իսկ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, Կանոնագրքի 3.1.7 և 3.5.5 ենթակետերի պահանջների խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

7.1 Կանոնագրքի 4.1 կետի, 3.1.6 և 3.5.1 ենթակետերի խախտման մասով.

Օրենքի 39-րդ հոդվածի առաջին մասի համաձայն՝ փաստաբանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության սույն օրենքի և փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի պահանջները խախտելու համար:

Կանոնագրքի 4.1 կետի համաձայն՝ փաստաբանը, ով ներկայանում է կամ մասնակցում է գործին դատարանի կամ արբիտրաժային տրիբունալի առջև, պետք է ենթարկվի այդ դատարանի կամ տրիբունալի կողմից կիրառվող վարվելակերպի կանոններին, այդ թվում հարգանքով վերաբերվել դատավորին և դատավարության մյուս մասնակիցներին: Այդ կանոններին ենթարկվելու պարտականությունը չի սահմանափակում փաստաբանի՝ դատավորի կամ արբիտրի գործողությունների դեմ առարկելու կամ այլ դատավարական իրավունքներից օգտվելու հնարավորությունը:

Փաստաբանը դատարանի հանդեպ ճշգրիտ հարգանք և համակրանք դրսևորելու հետ միաժամանակ պետք է իր վստահորդի շահերը պաշտպանի անկաշկանդ և անվախ՝ հաշվի չառնելով իր անձնական շահերը կամ ցանկացած հետևանքները, որոնք կպատահեն իր կամ ցանկացած այլ անձի հետ:

Այս կանոնը վկայակոչող է և հղում է պարունակում փաստաբանի և դատարանի հարաբերությունները կարգավորվող այլ իրավական ակտին, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքին:

ՔԴՕ-ի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ պաշտպանը պարտավոր է՝

«(...)

2) ենթարկվել դատախազի, քննիչի, հետաքննության մարմնի, դատական նիստը նախագահողի օրինական կարգադրություններին.

3) մինչև ընդմիջում հայտարարելը առանց նախագահողի թույլտվության չլքել դատական նիստերի դահլիճը.

4) դատական նիստում պահպանել կարգուկանոն

(...)»:

Նշված կանոններից հետևում է, որ քրեական գործով պաշտպանն իրավասու չէ առանց նախագահող դատավորի թույլտվության լքել դատական նիստերի դահլիճը: Հետևաբար, այդպիսի վարքագիծ դրսևորած պաշտպանը խախտում է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 3-րդ կետի և Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջները:

Խորհուրդը հիշեցնում է, որ փաստաբանը, ունենալով առանձնահատուկ հասարակական կարգավիճակ, ունի իրավական և բարոյական պարտականությունների լայն շրջանակ: Փաստաբանը՝ որպես իրավապաշտպան գործունեություն իրականացնող անձ, իրավունք ունի և պարտավոր է բարեխղճորեն պաշտպանել իր վստահորդների իրավունքներն ու օրինական շահերը՝ օրենսդրությամբ չարգելված բոլոր միջոցներով: Հետևաբար փաստաբանի պարտականությունների հասցեատերերը ոչ միայն վստահորդներն են, այլև արդարադատության գործառույթ իրականացնող մարմինները՝ դատարանները: Փաստաբանի այս երկակի կարգավիճակը բխում է Կանոնագրքի 1.1 ենթակետի պահանջներից, որի համաձայն՝ *փաստաբանը կոչված է ծառայել արդարադատության շահերին ինչպես նաև այն իրավունքներին ու արդյունություններին, որոնք նրան վստահել են պաշտպանելու իր վստահորդի շահերը:*

Հաշվի առնելով փաստաբանի գործառույթների և դրանցից բխող պարտականությունների բազմազան բնույթը՝ ՀՀ օրենսդրությամբ և Կանոնագրքով սահմանված են փաստաբանի այն հիմնական պարտականությունները, որոնք նա ունի ինչպես վստահորդի, այնպես էլ՝ դատարանի հետ հարաբերություններում: Մասնավորապես, դատարանի հետ փաստաբանի հարաբերությունների կանոնակարգմանն է նվիրված Կանոնագրքի 4.1 կետը, որը, լինելով բլանկետային իրավադրույթ՝ հղում է պարունակում փաստաբանի և դատարանի հարաբերությունները կարգավորվող այլ իրավական ակտին, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքին:

Սույն գործի շրջանակներում իրավական նշանակություն ունեն փաստաբանի հետևյալ դատավարական պարտականությունները՝ ներկայանալ վարույթ իրականացնող մարմնի՝ տվյալ դեպքում՝ դատարանի կանչով, ենթարկվել դատական նիստը

նախագահողի օրինական կարգադրություններին և առանց դատական նիստը նախագահողի թույլտվության՝ չլքել դատարանի դահլիճը, եթե չի հայտարարվել ընդմիջում: Սույն պարտականությունների չկատարումը, համաձայն ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 314.¹-րդ հոդվածի 1-ին մասի, հանդիսանում է անհարգալից վերաբերմունք դատարանի նկատմամբ:

Փաստաբանի դատավարական պարտականությունները կազմում են նրա իրավական կարգավիճակի կարևոր մասը, քանի որ փաստաբանն ունի կրկնակի առաքելություն՝ մի կողմից պաշտպանել իր վստահորդի շահերն օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներով, իսկ մյուս կողմից նպաստել դատարանի կողմից պատշաճ արդարադատության իրականացմանը: Վերջինս կարող է իրացվել, եթե փաստաբանն ըստ պատշաճի պահպանում է դատավարական ընթացակարգի կանոնները, իր վարքագծով նպաստում է դատարանի կողմից գործի արագ և օբյեկտիվ քննությանը: Դա ներառում է նաև փաստաբանի կողմից դատարանի օրինական կարգադրություններին և դատական նիստի սահմանված կարգին անշեղորեն հետևելը՝ այդպիսով դատարանի նկատմամբ ցուցաբերելով հարգանք, որպիսի պարտականությունը նրա վրա դրված է ինչպես ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով, այնպես էլ՝ Կանոնագրքով:

Հատկանշական է, որ նախկինում Պալատի խորհուրդը դատարանի դահլիճն առանց նախագահողի թույլտվության լքելու փաստաբանի վարքագիծը համարել է Կանոնագրքի դրույթներին հակասող: Այսպես, ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդը (նախագահող՝ Ռուբեն Սահակյան) 16.11.2009թ. թիվ 29/1-Ա որոշմամբ փաստաբան Սեդա Սաֆարյանին ենթարկել է կարգապահական պատասխանատվության, այն բանի համար, որ փաստաբանը **«...խոչընդոտել է դատական նիստի բնականոն ընթացքը և առանց նախագահողի թույլտվության՝ լքել է դատական նիստերի դահլիճը: Հետևաբար, նրա արարքում առկա են ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի, «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի, Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի և Պալատի կանոնադրության պահանջների խախտման հատկանիշներ»:**

Խորհուրդը նմանատիպ դիրքորոշում է արտահայտել նաև 23.11.2012թ. թիվ 22-ԿԳ/1-Ա և 22.02.2013թ. թիվ № 7-ԿԳ/1 Ա որոշումներով:

Այս ընդհանուր մոտեցումից, Պալատի խորհուրդը նախկինում շեղվել է միայն այն դեպքերում, երբ արձանագրել է դահլիճը լքելու ծանրակշիռ պատճառներ: Այսպես՝ ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդը (նախագահող՝ Ռուբեն Սահակյան, գեկուցող՝ խորհրդի անդամ Արա Զոհրաբյան) 12.11.2008թ. թիվ 22/11-Ա որոշմամբ փաստաբաններ Արա Զաքարյանի, Արթուր Գրիգորյանի և Դիանա Գրիգորյանի նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթը կարճել է, ըստ էության, այն հիմքով, որ՝ նշված քրեական գործով դատավորի ոչ օրինական գործողություններն այլընտրանք չեն թողել փաստաբաններին: Պալատի խորհուրդը նշել է հետևյալը՝ **«...Ինչպես կարող է դատավորը կողմերին ուղարկել որոշում, իսկ դրանից մոտ 50 օր անց, երբ համոզվելով, որ ուղարկված որոշումն իր մեջ լուրջ թերություն է պարունակել, հայտարարել, որ իր մոտ այդ նույն ամսաթվով մեկ այլ որոշում էլ կա, սակայն այլ բովանդակությամբ:.. Դատավորի գործողությունների արդյունքում խախտվում են փաստաբանության անկախության և օրինապահության սկզբունքները: Փաստաբանը ստիպված է լինում դահլիճը լքելու միջոցով առարկել դատավորի ոչ օրինական գործողությունների դեմ»:** Պալատի խորհուրդը հայտնել է նաև հետևյալ դիրքորոշումը՝ **«Պալատի խորհուրդը**

միաժամանակ գտնում է, որ փաստաբանները իրավունք չունեն առանց նախագահող դատավորի թույլտվության լքելու դատական նիստերի դահլիճը և պարտավոր են հարգանք դրսևորել դատավորի և դատավարության մյուս մասնակիցների նկատմամբ: Այս մտրեցումից շեղումը կարող է առաջացնել կարգապահական պարասխանարվություն, բացառությամբ, երբ առկա կլինեն ծանրակշիռ պարճաններ:»:

Պալատի խորհուրդը փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի՝ դահլիճը լքելու վարքագիծը քննարկելիս, ուսումնասիրության առարկա է դարճնում նաև այդ վարքագծի դրսևորման պատճանները:

Ըստ հաստատված փաստերի, փաստաբան Արայիկ Պապիկյանն այդպիսի վարքագիծ է դրսևորել, քանի որ իր պաշտպանյալը հանճարարություն է տվել փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին, որ վերջինս առանց իր ներկայության չմասնակցի դատական նիստին: **Պալատի խորհուրդը կարևոր է համարում սույն որոշմամբ տալ այն հարցի պարասխանը, թե՛ արդյոք դահլիճը լքելու (նիստին չմասնակցելու) վստահորդի հանճարարությունը օրինական հանճարարություն է, և արդյո՞ք փաստաբանը պարտավոր էր կատարել այդ հանճարարությունը:**

ԸՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաճայն՝ պաշտպան է այն փաստաբանը, որը քրեական գործով վարույթի ընթացքում ներկայացնում է կասկածյալի կամ մեղադրյալի օրինական շահերը և նրանց ցույց է տալիս իրավաբանական օգնություն՝ օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներով:

Նույն օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 3-րդ կետի համաճայն՝ համաճայն՝ պաշտպանը պարտավոր է մինչև ընդմիջում հայտարարելը առանց նախագահողի թույլտվության չլքել դատական նիստերի դահլիճը:

«Փաստաբանության մասին» ԸՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի առաջին պարբերության համաճայն՝ «Փաստաբանն իրավունք չունի իրավաբանական օգնություն ստանալու համար դիմած անճի հանճարարությունն ընդունելու, եթե՛

1) այն ակնհայտ անօրինական բնույթ է կրում.

(...)

Կանոնագրքի 3.1.6 ենթակետի համաճայն՝ եթե վստահորդի հանճարարությունը և նրա համար ցանկալի արդյունքի հասնելու միջոցները օրինական չեն, ապա փաստաբանը պետք է վստահորդին պարզաբանի դրանց կիրառման անթույլատրելիության մասին և ցույց տա նույն կամ նման արդյունքի հասնելու հնարավոր օրինական ճանապարհը, և եթե այդուհանդերճ չի հաջողվում վստահորդի հետ համաճայնության գալ և նրան հետ պահել անօրինական միջոցների կիրառման մտադրությունից, ապա փաստաբանը պարտավոր է հրաճարվել վստահորդի հանճարարությունը ընդունելուց:

Կանոնագրքի 3.5.1 ենթակետի համաճայն՝ վստահորդի հանճարարությունը կատարելու ընթացքում փաստաբանին չի թույլատրվում օգտվել օրենքով արգելված միջոցներից:

Նշված կանոնների համակարգային վերլուծությունից ուղղակիորեն հետևում է, որ քրեական գործով պաշտպանն իրավասու չէ առանց նախագահող դատավորի թույլտվության լքել դատական նիստերի դահլիճը, հետևաբար օրենքով արգելվող այդպիսի վարքագիծ դրսևորելուն ուղղված վստահորդի հանճարարությունն օրինական չի կարող լինել: Ոչ օրինական հանճարարությունն ընդունելուց փաստաբանը պարտավոր է

հրաժարվել: Փաստաբանն իրավունք չունի և չպետք է վստահորդից այնպիսի հանձնարարություն ընդունի, եթե ի սկզբանե այն հակասում է օրենքին կամ վարքագծի կանոններին:

Վստահորդի ոչ օրինական հանձնարարությունը փաստաբանի համար պարտադիր համարելու դեպքում, փաստաբանը կկորցնի իր անկախությունը և ստիպված կլինի ոչ իրավաչափ վարքագիծ դրսևորել, ինչն անթույլատրելի է:

Պալատի խորհուրդը եզրակացնում է, որ Արայիկ Պապիկյանի արարքը կատարված է դիտավորությամբ, այսինքն՝ վերջինս գիտակցել է իր վարքագծի ոչ իրավաչափ բնույթը:

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ սույն գործով դատարանի դահլիճը լքելու ծանրակշիռ պատճառներ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը չի ունեցել, հետևաբար դիտավորությամբ այդպիսի (դահլիճը լքելու) վարքագիծ դրսևորելով խախտել է Կանոնագրքի 4.1 կետի և Կանոնագրքի 3.1.6. և 3.5.1. ենթակետերի պահանջները:

Կարգապահական տույժի ընդհանրությունը.

Օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի խորհուրդը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:*

Պալատի խորհուրդը, հաշվի առնելով Օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասում նշված հանգամանքները, այդ թվում՝ խախտման բնույթը և փաստաբանի անձը բնութագրող հանգամանքները, գտնում է, որ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ պետք է կիրառել «խիստ նկատողություն» կարգապահական տույժի տեսակը:

7.2. Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և Կանոնագրքի 3.1.7 և 3.5.5 ենթակետերի խախտման մասով.

Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է ազնվորեն և բարեխղճորեն պաշտպանել վստահորդի իրավունքները և օրինական շահերը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված բոլոր միջոցներով ու եղանակներով:*

Օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *Փաստաբանն իրավունք չունի իրավաբանական օգնություն ստանալու համար դիմած անձի հանձնարարությունն ընդունելու, եթե այն ակնհայտ անօրինական բնույթ է կրում:*

Կանոնագրքի 3.1.7 ենթակետի համաձայն՝ *Իրավական օգնություն ցույց տալու հանձնարարությունն ընդունելիս փաստաբանը պետք է նկատի ունենա այն կատարելու իր մասնագիտական հնարավորությունները և պարտավոր է հրաժարվել հանձնարարությունն ընդունելուց, եթե պարզում է, որ սույն Կանոնագրքով ներկայացվող պահանջներն իր կողմից չեն կարող պահպանվել: Փաստաբանը չպետք է հանձն առնի այնպիսի գործ, որը նա բանիմաց չէ ստանձնելու՝ առանց համագործակցելու մի փաստաբանի հետ, որը իրավասու է դա անել:*

Կանոնագրքի 3.5.5 ենթակետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է ժամանակին, գիտակցաբար և ջանասիրաբար խորհուրդ տալ և պաշտպանել իր վստահորդին և հանդես գալ նրա անունից:*

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն կարգապահական գործի քննության ընթացքում չեն ներկայացվել այնպիսի ապացույցներ, որոնցով կհաստատվեր Պատասխանողի կողմից Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և Կանոնագրքի 3.1.7 և 3.5.5 ենթակետերի խախտում թույլ տալու հանգամանքը: Ուստի՝ Խորհուրդը գտնում է, որ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և Կանոնագրքի 3.1.7 և 3.5.5 ենթակետերի խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով Օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 14-րդ կետի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7-րդ հոդվածի 5-րդ մասի, 39.8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, 39.9-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, ՀՀ փաստաբանների պալատի կանոնադրության 16.26-րդ կետի, Կարգի 28-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ, 30-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջներով Խորհուրդը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

- 1. Փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին (արտոնագիր՝ թիվ 970) ճանաչել մեղավոր Կանոնագրքի 4.1 կետի, 3.1.6 և 3.5.1 ենթակետերի պահանջների խախտման համար:**
- 2. Փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի (արտոնագիր՝ թիվ 970) նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն:**
- 3. Կարգապահական վարույթը ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին կետի և 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, Կանոնագրքի 3.1.7, և 3.5.5 ենթակետերի մասով կարճել:**
- 4. Հանձնարարել Պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկել կողմերին:**

Ծանոթություն. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով՝ այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում սույն կետով նախատեսված բողոքարկման ժամկետն անցնելուց հետո:

ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհրդի
կարգապահական գործով
նիստը նախագահող՝

Տիգրան Խուրշուդյան

13 փետրվարի 2018թ.
թիվ ԿԳ/15-Ա
ք. Երևան